

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. R. IR NORDEA BANK AB GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. vasario 17 d. Nr. 242-52
Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. R. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jo ir *Nordea Bank AB*, veikiančio per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – bankas) dėl banko veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjo teisės.

N u s t a t y t a:

2008-05-29 pareiškėjas ir bankas sudarė būsto kreditavimo sutartį (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Sutartis), kuria šalys susitarė, kad Sutartyje numatytais sąlygomis bankas suteiks pareiškėjui 133 579 CHF kreditą, skirtą paskolai, suteiktai pareiškėjui pagal su AB banku „Hansabankas“ (dabar „Swedbank“, AB) 2002-10-25 sudarytą kredito sutartį (*duomenys neskelbtini*), refinansuoti. Sutartyje nurodyta marža – 0,6 proc., bazinė palūkanų norma – 3 mėn. LIBOR CHF.

Bazinei palūkanų normai tapus neigiamai ir didesnei už maržą, bankas, apskaičiuodamas pareiškėjo mokėtinų metinių palūkanų dydį, jas prilygino nuliui.

2015-11-02 pareiškėjas pateikė pretenziją bankui. Minėtoje pretenzijoje pareiškėjas nurodė, kad bankas netinkamai skaičiuoja neigiamas palūkanas, jas prilygindamas nuliui, nors šalys, sudarydamos Sutartį, susitarė taikyti matematinį metinių palūkanų normos skaičiavimo modelį. Pretenzija pareiškėjas paprašė banko perskaičiuoti pagal Sutartį sumokėtas palūkanas ir susidariusį skirtumą įskačiuoti į pareiškėjo mokėtiną įmokos dalį, taip pat ištaisyti duomenis banko internetinės bankininkystės sistemoje prie nurodytos kredito informacijos ir užtikrinti, kad toliau metinė palūkanų norma būtų skaičiuojama taikant neigiamas palūkanas.

2015-11-26 rašte Nr. OUT-19812 atsakydamas į pareiškėjo pretenziją bankas nurodė, kad nei teisės aktuose, nei šalių sudarytoje Sutartyje nėra numatytos pareigos ir galimybės bankui tarp šalių susiklosčiusiuose sutartiniuose teisiniuose santykiuose taikyti neigiamas palūkanų normas. Bankas taip pat atkreipė dėmesį, kad šiuo metu tarp šalių taip pat vyksta derybos dėl kredito valiutos konvertavimo. Banko vertinimu, klausimai dėl neigiamų palūkanų taikymo ir dėl kredito valiutos konvertavimo turėtų būti sprendžiami kompleksiskai. Atsižvelgdamas į tai, kad šalių derybos dėl kredito valiutos konvertavimo dar nėra baigtos, bankas pažymėjo, kad 2015-11-26 rašte Nr. OUT-19812 pateiktas banko atsakymas negali būti vertinamas nei kaip pareiškėjo pretenzijos patenkinimas, nei kaip banko atsisakymas ją patenkinti.

2016-01-19 Lietuvos bankas gavo pareiškėjo kreipimąsi dėl tarp jo ir banko kilusio ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad teisės aktuose, priešingai, nei nurodo bankas, nėra numatyto draudimo taikyti neigiamas palūkanas kreditavimo sutartims, o bankas savo teiginiui pagrįsti nepateikia jokios teismų praktikos. Pareiškėjas pažymi, kad jo, kaip kredito gavėjo, tikrasis ketinimas buvo ir yra tai, kad palūkanos būtų apskaičiuojamos pagal Sutartyje nustatytą palūkanų normos skaičiavimo metodą, t. y. matematiškai sudedant bazinę palūkanų normą ir maržą. Pareiškėjas teigia, kad neigiamų palūkanų taikymas nepaneigtų kreditavimo santykių esmės, nes bankas, skaičiuodamas palūkanas, naudoja bazinę palūkanų normą, kuri nustatoma pagal palūkanas, už kurias komerciniai bankai yra pasirengę skolinti vieni kitiems. Vadinas, pareiškėjo

teigimu, kai bazinė palūkanų norma tampa neigiama, skolinantys bankai sutinka suteikti paskolą ir papildomai mokėti palūkanas bankams – kredito gavėjams. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad bankas, neigiamą palūkanų normą prilygindamas nuliui, elgiasi nesąžiningai vartotojo atžvilgiu, nes tokiu būdu neteisėtai pasididina atlygį už suteiktą kreditą ir apriboja savo riziką, kuri tam tikrais atvejais gali atsirasti dėl bazinės palūkanų normos kritimo, o vartotojas tokios galimybės neturi. Kreipimesi pareiškėjas prašo įpareigoti banką tinkamai perskaičiuoti metines palūkanas, sumokėtas pagal Sutartį, ir susidariusį skirtumą arba grąžinti pareiškėjui, arba įskaičiuoti į pareiškėjo mokėtinos įmokos dalį, taip pat įpareigoti banką toliau tinkamai skaičiuoti metinę palūkanų normą pagal Sutartį.

2016-02-11 Lietuvos bankas gavo banko atsiliepimą dėl pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių ir argumentų. Atsiliepime nurodoma, kad, pagal galiojantį teisinį reguliavimą, kreditavimo santykiai yra atlygintiniai, o pareiga mokėti palūkanas už suteiktą kreditą yra priskiriama kredito gavėjui, o ne atvirkščiai. Bankas pažymi, kad pareigą mokėti palūkanas pareiškėjui nustato ir Sutartis, be to, ir teismų praktikoje ne kartą pažymėta, kad atlygintinumas yra esminis kreditavimo santykių požymis. Bankas nurodo, kad Sutarties nuostatos, net ir vartotojų naudai, negali būti aiškinamos tokiu būdu, kad paneigtų kreditavimo santykių esmę ir jų esminį požymį – atlygintinumą. Banko nuomone, metinių palūkanų apskaičiavimo būdas neigiamas palūkanas prilyginant nuliui niekaip nepažeidžia pareiškėjo, kaip vartotojo, teisių, priešingai – pareiškėjo mokamas palūkanas prilygindamas nuliui bankas atsisako atlyginimo (maržos) pagal Sutartį ir tuo pačiu panaikina vieną iš pagrindinių pareiškėjo iš Sutarties kylančių pareigų (pareigą mokėti palūkanas). Bankas atkreipia dėmesį, kad analogišką taisyklę dėl neigiamų palūkanų prilyginimo nuliui taiko ir tais atvejais, kai bankas yra skolininkas, o banko klientas – kreditorius, pavyzdžiui, esant teisiniams santykiams pagal indėlio sutartį. Banko vertinimu, pareiškėjo pateikiamas pažodinis, t. y. taikant matematinės sumos metodą, Sutarties nuostatų aiškinimas nagrinėjamu atveju lemtų šalių teisių ir pareigų perskirstymą, o tai paneigtų tikruosius šalių ketinimus, buvusius sudarant Sutartį, ir faktiškai lemtų Sutarties perkvalifikavimą į kitos rūšies sutartį. Bankas prašo atmesti pareiškėjo reikalavimus kaip nepagrįstus.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktos medžiagos, nagrinėjamu atveju ginčas tarp šalių yra kilęs dėl pagal Sutartį pareiškėjo mokėtinų įmokų apskaičiavimo tvarkos. Atsižvelgiant į kreipimesi ir kartu su juo pateiktuose dokumentuose pareiškėjo nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad, pareiškėjo vertinimu, vadovaujantis Sutarties nuostatomis, bazinei palūkanų normai tapus neigiamai ir didesnei už maržą, turėtų būti taikomos neigiamos palūkanos, kuriomis turėtų būti atitinkamai mažinama bendra mėnesio įmoka, t. y. šiuo atveju grąžintina kredito dalis, arba atitinkama pinigų suma turėtų būti grąžinama pareiškėjui. Banko nuomone, jo taikomas palūkanų apskaičiavimo būdas, kai metinių palūkanų norma prilyginama nuliui, yra vienintelis galimas ir teisėtas palūkanų apskaičiavimo būdas, todėl bankas neturi teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo. Vadinasi, pareiškėjas, grįsdamas savo reikalavimą, o bankas, grįsdamas savo atsisakymą tenkinti pareiškėjo reikalavimą, skirtingai aiškina Sutarties nuostatas, susijusias su palūkanų apskaičiavimu.

Siekiant tinkamai įvertinti šalių argumentus, pirmiausia reikia išanalizuoti kreditavimo teisinius santykius reglamentuojančias nuostatas. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.881 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kreditavimo sutartimi bankas arba

kita kredito įstaiga (kreditorius) įsipareigoja suteikti kredito gavėjui sutartyje nustatyto dydžio ir nustatytomis sąlygomis pinigines lėšas (kreditą), o kredito gavėjas įsipareigoja gautą sumą gražinti kreditoriui ir mokėti palūkanas. Pažymėtina, kad kreditavimo santykiams Civilinio kodekso XLIII skyriaus pirmasis skirsnis taikomas tiek, kiek tai neprieštarauja kreditavimo sutarties esmei ir kreditavimą reglamentuojančio Civilinio kodekso skirsnio nustatytoms taisyklėms. Civilinio kodekso 6.872 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad jeigu paskolos dalykas yra pinigai, preziumuojama, kad paskolos sutartis yra atlygintinė. To paties straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad palūkanų už naudojimąsi paskolos suma dydį ir mokėjimo tvarką nustato šalys susitarimu. Įvertinus išdėstytas nuostatas, darytina išvada, jog įstatyme įtvirtinta prezumpcija, kad kreditavimo sutartis yra atlygintinė, tačiau atlyginimo dydį ir mokėjimo tvarką šalys gali nustatyti tarpusavio sutarimu. Atkreiptinas dėmesys, jog nagrinėjamu atveju pareiškėjas ir bankas atlyginimo už naudojimąsi kreditu dydį ir tvarką yra įtvirtinę Sutartyje. Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas sutarčių laisvės principas, pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams. Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Atsižvelgiant į išdėstytas nuostatas, darytina išvada, kad šalys kreditavimo sutartyje turi teisę susitarti dėl bet kokių taisyklių, reglamentuojančių atlyginimo už naudojimąsi kreditu mokėjimo tvarką ir atlyginimo apskaičiavimą, net jeigu tam tikrais atvejais už kreditą mokėtino atlyginimo dydis lygus 0 arba tampa neigiamas. Papildomai pažymėtina, jog faktas, kad Lietuvos Respublikos įstatymuose tiesiogiai neįtvirtinta galimybė mokėti neigiamas palūkanas, nereiškia, jog šalys dėl tokios nuostatos negali tiesiogiai susitarti sutartyje arba tokios pasekmės negali kilti dėl šalių susitarimu nustatytų atlyginimo už kredito suteikimą taisyklių.

Sutarties šalims nesutariant dėl sudarytos sutarties sąlygų turinio, tokios sąlygos aiškinamos pagal bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles, įtvirtintas Civiliniame kodekse, vadovaujantis sąžiningumo bei sisteminio sutarties sąlygų aiškinimo principais. Civilinio kodekso 6.193 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sutartys turi būti aiškinamos sąžiningai. Toje pačioje dalyje nustatyta, kad, aiškinant sutartį, pirmiausia turi būti nagrinėjami tikrieji sutarties šalių ketinimai, o ne vien remiamasi pažodiniu sutarties teksto aiškinimu. Jeigu šalių tikrų ketinimų negalima nustatyti, tai sutartis turi būti aiškinama atsižvelgiant į tai, kokią prasmę jai tokiomis pat aplinkybėmis būtų suteikę analogiškai šalims protingi asmenys. Civilinio kodekso 6.193 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad visos sutarties sąlygos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į jų tarpusavio ryšį, sutarties esmę ir tikslą bei jos sudarymo aplinkybes. Aiškinant sutartį, reikia atsižvelgti ir į įprastines sąlygas, nors jos sutartyje nenurodytos. Įvertinus išdėstytas nuostatas, pažymėtina, kad jos turėtų būti vertinamos sistemiškai, atsižvelgiant į konkrečios sutarties sudarymo aplinkybes.

Nors sutarties aiškinimo tikslas – tikrosios šalių valios nustatymas – lemia, kad, esant lingvistinės sutarties teksto reikšmės ir šalių tikrųjų ketinimų skirtumui, pirmenybę reikia teikti šalių ketinimams, kuriuos šalys, sudarydamos sutartį, turėjo omenyje, tačiau tuo atveju, kai šalių ketinimai nesutampa, didesnę reikšmę turi sutarties tekstas, todėl svarbesnė yra sutarties teksto lingvistinė analizė, nes ji gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę. Kartu sutarties sąlygos turi būti aiškinamos taip, kad aiškinimo rezultatas nereikštų nesąžiningumo vienai iš šalių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009-07-27 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-261/2009; 2012-04-04 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012). Atkreiptinas dėmesys, kad, kaip ne kartą pasisakė Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (pavyzdžiui, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2014-04-25 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-238/2014), tai, kad įstatyme neteikiamas prioritetas pažodiniam sutarties aiškinimui, nereiškia, kad gali būti ignoruojamas sutarties tekstas ir jos sąlygose vartojamų žodžių arba žodžių junginių bendrinė, visuomenėje nusistovėjusi reikšmė. Tikrasis sutarties (jos sąlygos) turinys gali nesutapti su pažodine teksto reikšme, jeigu pažodinį tekstą paneigia įstatyme (Civilinio

kodekso 6.193 straipsnis) įvardytos sutarties aiškinimui reikšmingos aplinkybės (sutarties sąlygų kontekstas, faktinis šalių elgesys, kt.).

Taikant lingvistinės analizės metodą, vertintinas pareiškėjo reikalavimo pagrindą sudarančių Sutarties nuostatų turinys, jų gramatinė išraiška, lingvistinė prasmė. Vadovaujantis Sutarties bendrosios dalies 2 punktu, sudarydamas Sutartį bankas įsipareigojo suteikti pareiškėjui specialiosios dalies 2.1 papunktyje numatyto dydžio pinigines lėšas (kreditą) Sutartyje nustatytais sąlygomis ir tvarka, o pareiškėjas įsipareigojo gautą pinigų sumą Sutartyje nustatytais terminais gražinti bankui ir mokėti palūkanas. Pagal Sutarties bendrosios dalies 1.24.3 papunktį, kredito ir palūkanų mokėjimo grafikas sudaromas kiekvienam palūkanų nustatymo laikotarpiui, jame nurodomos *bendros kiekvieną mėnesį gražintinos kredito dalies ir priskaičiuotų palūkanų sumos, mokamos bankui*. Sutarties bendrosios dalies 1.17 papunktyje nurodyta, kad metinė palūkanų norma „tai Specialiosios dalies 2.9 punkte nustatytas ir Kredito gavėjo mokamas atlygis už naudojimąsi Kreditu. Metinę palūkanų normą sudaro Marža ir Bazinė palūkanų norma arba Marža ir Fiksuota palūkanų norma, priklausomai nuo Kredito gavėjo pasirinkimo.“

Aiškinant pirmiau minėtas Sutarties nuostatas, darytina išvada, kad metinė palūkanų norma pagal Sutartį apskaičiuojama, taikant matematinės sumos metodą, t. y. sudedant bazinę palūkanų normą ir maržą. Be to, vadovaujantis Sutarties bendrosios dalies 1.24.3 papunkčiu, teigtina, kad pareiškėjų mokėtinos įmokos dydis nustatomas kaip bendra kiekvieną mėnesį gražintinos kredito dalies ir priskaičiuotų palūkanų suma. Įvertinus pirmiau minėtas Sutarties nuostatas lingvistinės analizės metodu, negalima konstatuoti, kad, sudarydamos Sutartį, ginčo šalys būtų sutarusios metinę palūkanų normą prilyginti nuliui, jos dydžiui, apskaičiuotam Sutartyje nustatyta tvarka, tapus neigiamam. Vadinas, nėra pagrindo aiškinti ginčo šalių sudarytos Sutarties nuostatų banko nurodytu būdu.

Nagrinėjamo ginčo atveju taip pat atsižvelgtina ir į tai, kad šalių sudaryta Sutartis yra vartojimo sutartis, banko iš anksto parengta pagal standartines sąlygas. Vartojimo sutartinių teisinių santykių specifika lemia tai, kad tokių santykių šalys (dėl laiko, patirties, specialių žinių stokos) turi nevienodas galimybes derėtis – bankas, kaip profesionalus verslininkas ir savo srities specialistas, kartu ir ekonomiškai stipresnė vartojimo sutarties šalis, turi platesnes galimybes naudotis sutarties laisvės principu, o pareiškėjas, kaip vartotojas, dažnai gali tik rinktis – arba pasirašyti jam siūlomą sutartį, arba jos atsisakyti, todėl, tarp šalių susiklosčius vartojimo sutartiniams teisiniams santykiams, itin svarbu atkreipti dėmesį į šalių pareigos elgtis sąžiningai sutartiniuose santykiuose įgyvendinimą. Papildomai pabrėžtina tai, kad bankas, būdamas profesionalus finansų rinkos dalyvis, skirtingai nei vartotojas, turi daugiau galimybių naudodamasis finansinėmis priemonėmis ir kitais finansų rinkų instrumentais valdyti palūkanų normos svyravimo riziką. Atitinkamai, prieš sudarydamas kreditavimo sutartį, bankas, profesionaliai veikiantis finansų rinkose, turėtų įvertinti palūkanų normos svyravimo riziką ir atsižvelgdamas į tai pasiūlyti kreditavimo sutarties sąlygas arba kitaip šią riziką valdyti.

Vadovaujantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojama praktika¹, vartojimo sutarties vertinimas sąžiningumo aspektu reiškia vertinimą, ar tokios sutarties sąlygos, be kita ko, yra skaidrios, t. y. ar sutarties sąlygos yra aiškios ir suprantamos vartotojui. Minėtas skaidrumo reikalavimas yra įtvirtintas Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 6 dalyje, nustatant, kad bet kuri vartojimo sutarties rašytinė sąlyga turi būti išreikšta aiškiai ir suprantamai. Aiškumo reikalavimas reiškia, kad sutarčių sąlygos turi būti parengtos suprantamai, nedviprasmiškai, aiškiai ir tiksliai. Suprantamumo reikalavimas savo ruožtu reiškia tai, kad sutarčių sąlygos turi būti tokios, kad vartotojas gebėtų suprasti jų tikrąją prasmę. Dėl minėtos priežasties verslininkui, vienašališkai ir be derybų su vartotoju rengiančiam vartojimo sutarties nuostatas, yra keliamo pareiga užtikrinti vartojimo sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą ir jų suderinamumą, jo pateiktos

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009-03-24 apžvalga „Vartotojų teisių apsauga vartojimo sutartiniuose santykiuose: teisinio reguliavimo ir teismų praktikos apžvalga“.

sąvokos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos, konkretizuotos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009-03-24 apžvalga „Vartotojų teisių apsauga vartojimo sutartiniuose santykiuose: teisinio reguliavimo ir teismų praktikos apžvalga“).

Atsižvelgiant į pirmiau pateiktą Sutarties nuostatų analizę, darytina išvada, kad Sutarties sąlygos, net ir vertinant jas pagal vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą², nėra pakankamai skaidrios, taigi, pakankamai aiškios ir suprantamos, kad nagrinėjamo ginčo atveju galėtų būti aiškinamos banko nurodytu būdu – neigiamas palūkanas prilyginant nuliui, nes toks palūkanų apskaičiavimo būdas, kaip jau minėta, nėra numatytas Sutartyje. Priešingai, banko pateiktas Sutarties nuostatų vertinimas neatitiktų Sutartyje nurodytos ir šalių sutartos palūkanų apskaičiavimo tvarkos, todėl negalėtų būti laikomas sąžiningu ir teisingu pareiškėjo atžvilgiu. Tuo atveju, jeigu Sutarties sąlygos būtų aiškinamos priešingai, būtų pažeidžiamas pareiškėjo teisėtų lūkesčių principas, nes pareiškėjas, pagal Sutartį mokėtinų palūkanų sumą skaičiuodamas kaip matematinę sumą, pagrįstai galėjo tikėtis, jog nesvarbu, ar bazinė palūkanų norma didėja, ar mažėja, pareiškėjo mokėtina palūkanų suma ir toliau bus skaičiuojama kaip matematinė suma.

Atkreiptinas dėmesys, kad, kaip minėta, kilus abejonių dėl vartojimo sutarties sąlygų turinio aiškinimo, turi būti vadovaujama Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 6 dalimi, kurioje nustatyta, kad bet kuri vartojimo sutarties rašytinė sąlyga turi būti išreikšta aiškiai ir suprantamai. Šio reikalavimo neatitinkančios sąlygos laikomos nesąžiningomis. Minėtoje dalyje taip pat nustatyta, kad tuo atveju, kai kyla abejonių dėl vartojimo sutarties sąlygų turinio, sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai. Svarbu ir tai, kad, pagal Civilinio kodekso 6.193 straipsnio 4 dalį, visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos banko nuomone, kai bazinė palūkanų norma tampa neigiama ir didesnė už maržą, sutartyje nesant aiškiai ir nedviprasmiškai išreikšto kitokio šalių susitarimo, apskaičiuojant kredito gavėjo mokėtinos įmokos dydį, turėtų būti taikomos neigiamos palūkanos ir atitinkamai mažinamas gražintinos kredito dalies dydis.

Vertinant pareiškėjo ir banko sudarytos Sutarties formą, akivaizdu, jog Sutarties bendrojoje dalyje nustatytos sąlygos, įskaitant ir sąlygas, nustatančias atlyginimo už kreditą apskaičiavimo tvarką, buvo pasiūlytos banko. Vertinant Sutarties specialiojoje dalyje nustatytas sąlygas, akivaizdu, kad pareiškėjas turėjo galimybę pasirinkti iš kelių bankui priimtinių ir banko pasiūlytų alternatyvų. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, darytina išvada, kad Sutarties sąlygas dėl atlyginimo už kreditą mokėjimo pasiūlė bankas, todėl jos turėtų būti aiškinamos jas priėmusios šalies, t. y. pareiškėjo, naudai.

Vadovaujantis pirmiau konstatuotomis aplinkybėmis ir išdėstytais argumentais, darytina išvada, kad nagrinėjamo ginčo atveju banko atsisakymas taikyti neigiamas palūkas neatitinka šalių susitarimo sąlygų, todėl pareiškėjo reikalavimas perskaičiuoti pagal Sutartį sumokėtas metines palūkanas ir susidariusį skirtumą arba gražinti pareiškėjui, arba įskaičiuoti į pareiškėjo mokėtinos įmokos dalį ir toliau skaičiuoti pagal Sutartį mokėtinų metinių palūkanų normą, taikant matematinės sumos metodą, tenkintinas kaip pagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteismo sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos

² Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2009-03-24 apžvalgoje „Vartotojų teisių apsauga vartojimo sutartiniuose santykiuose: teisinio reguliavimo ir teismų praktikos apžvalga“ yra nurodęs, kad sutarties sąlygų aiškumas ir suprantamumas turi būti vertinamas pagal konkrečias bylos aplinkybes, apibūdinančias vartotojo sugebėjimus suprasti tikrąjį sutarties sąlygų turinį, ir atsižvelgiant į vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą.

dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjo R. R. reikalavimą perskaičiuoti jo pagal Sutartį sumokėtas metines palūkanas ir susidariusį skirtumą arba grąžinti pareiškėjui, arba įskaičiuoti į pareiškėjo mokėtinos įmokos dalį ir, vadovaujantis matematinės sumos metodu, toliau skaičiuoti pareiškėjo pagal Sutartį mokėtinas įmokas.

2. Įpareigoti *Nordea Bank AB* iki 2016-03-03 raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). *Nordea Bank AB* neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Vilius Šapoka